

TEKU- modellen - lommekort

Læsevejledning til TEKU-modellen

Modellen beskriver, hvad professionsfaglig teknologiforståelse er. Samtidig fungerer modellen som et didaktisk analyseredskab, der kan anvendes til at etablere et fælles sprog for, hvordan man aktivt forholder sig reflekterende til anvendelsen af teknologier i professionsarbejde i forhold til domænespecifik professionspraksis (Hasse & Brok, 2015; Gars, 2017; Gars & Skov, 2023, anført i: Gars et al., 2025, s. 13). Modellens forskellige trin, illustreret gennem bogstaverne: T, E, K & U, beskriver derved: "... en progressiv læringsproces, hvor studerende går fra f.eks. at kende teknologi..." (T) "... til at kunne innovere med teknologi og opnå digital myndiggørelse . Digital myndiggørelse betegner den sundhedsprofessionelles evne til at anvende digitale teknologier kompetent, kritisk, etisk og reflektivt med henblik på at understøtte selvbestemmelse, handlekraft og deltagelse i beslutninger om sundhed og pleje i en relationel, professionel kontekst. Den digitale myndiggørelse er således et resultat af, at sygeplejersken er reflekterende og forholder sig aktivt til de fire områder i TEKU-modellen (Gars et al., 2025, s. 11,15).

T

Teknologi

I konteksten af TEKU-modellen skal teknologi forstås som noget der stiller bestemte krav til hvordan man lærer den at kende og hvilke kompetencer der kommer i spil. Teknologien er ikke neutral, og for at kunne anvende den kræver det specifik viden, færdighed og kompetence. Dette så teknologien kan anvendes meningsfuldt i den praksis den skal virke i.

Dialogspørgsmål

- Hvordan læres ny teknologi?
- Hvad og hvordan defineres teknologi i en sygeplejefaglig praksis?
- Hvordan definerer og forstår vi teknologi i uddannelsessammenhæng og klinisk praksis? og hvilke teorier kan præge denne forståelse?
- Hvordan kan teknologiens design, funktionalitet og anvendelse understøtte læring og praksis?
- Hvordan kan man didaktisk arbejde med teknologi i praksis? Hvilke kritiske refleksioner kræver dette?

E

Engagement

I engagement bliver der sat fokus på hvordan teknologi anvendes aktivt i en professionsorienteret praksis. Med et udgangspunkt i egen profession skal sygeplejersken kunne reflektere over og handle på baggrund af de forandringer teknologi kan skabe i en praksis. Det handler om at være bevidst om, hvordan teknologien påvirker ens praksis og faglighed i interaktionen med teknologien.

Dialogspørgsmål

- Hvordan interagerer teknologi med faglige praksisser, brugere og tekniske systemer?
 - o Her fx opmærksomhed på at anvendelsen af teknologier ikke er statisk, men altid ændre betydning i den aktuelle praksis den anvendes i.
- Hvordan kan man didaktisk kortlægge og reflektere over teknologiens rolle, relevans og påvirkning af professionspraksissen?

K

Kompleksitet

Teknologier er en del af større sociale og organisatoriske netværk. Denne dimension af TEKU-modellen undersøger, hvordan teknologier er indlejret i komplekse relationer og systemer – f.eks. mellem kolleger, borgere, patienter, institutioner og tekniske infrastrukturer i sundhedsvæsenet.

Dialogspørgsmål

- Hvordan vil man forstå teknologiens rolle i sundhedsvæsenets komplekse organisatoriske miljø – herunder forskellige aktører, systemer, paradigmer og dataforståelser?
- Hvilke roller har de forskellige brugere af teknologien – både menneskelige og ikke-menneskelige (Andre teknologier) i samspillet?
- Hvordan påvirker teknologien de økonomiske, etiske, juridiske og politiske forhold i sygeplejefprofession?
- Hvad sker der, når data fra teknologi influerer på klinisk beslutningstagen/klinisk lederskab?

U

Udvikling

Teknologier er med til at påvirke professionsarbejdet og professionsfagligheden, som sygeplejersken professionelt udøver. Sygeplejersken skal her anvende sin professionsforståelse til at udvikle forskellige strategier for, hvordan teknologierne indgår i både arbejdsopgaver, faglig identitet og arbejdsmarkedet generelt.

Dialogspørgsmål

- Hvordan påvirker og forandrer teknologier professionsarbejde, professionsfaglig og samarbejdsrelationer i praksis?
- Hvordan kan vi som sygeplejerske arbejde målrettet med en stillingtagen til teknologiske løsninger i et udviklingsarbejde i et kritisk reflekteret perspektiv?

Referencer

- Gars, U. (2017). TEKU-modellen – et fælles sprog til at forstå, tænke og tale om teknologier i arbejdslivet I: T.U. Fredskild og D. Dalkjær (red.). Velfærdsteknologi i sundhedsvæsenet. København: Gads Forlag, s. 169-186.
- Gars, U & Skov, H. (2023). Teknologier som forandringsagenter I arbejdslivet s. 69 I: Fredskild, T.U & Gars, U (red). Teknologi og innovation I sundhedsvæsenet, Gads Forlag, 1. udgave, 1. oplag.
- Hasse, C. & Brok, L.S (2015). TEKU-Modellen -teknologiforståelse i professionerne. Forlaget Upress København.
- Jensen, U. G., Nielsen, L. O., Bruhn, H., Grünenberg, K., Bay, A. B., Olesen, K.-M., Jensen, P. L., Suneson, H. M., Stabell, M., & Mørkeberg, C. J. P. W. S. (2025). *Teknosofikum for teknologiforståelse på Sygeplejerskeuddannelsen: Statusrapport 2024 - 2025*. Københavns Professionshøjskole.